

PROJEKT: MOREŠKA

Fani Ivelja
D.V. Korčula
Korčula

Našega Marka po povratku iz vrtića mama je, između ostalog, upitala: *A što teta Fani radi u vrtiću?*, a on je odgovorio: *Ona ti stalno ide gore- dole!*.

Najsretnija sam kada sam izvan ureda, s djecom, s tetama i s ostalima koji brinu za našu djecu. Zato uvijek smišljam kako biti s njima, kako zajedno pratiti praksu i unapređivati je razgovorima, dogovorima i raznim svakodnevnim akcijama. Tako sam jednom pomislila: *PLESATI MOREŠKU? ZAŠTO NE? MI SMO ZA TO SPOSOBNI.*

Međutim, kome god sam to spomenula, odmahivali bi rukom, smatrajući to nemogućim. Nisu shvatili da nije suština sam ples, već put do njega. Jedino su tete bile uz mene, jer im je poznato kako su djeca najbolji oponašatelji. Naime, u ovoj fazi razvoja dominantan način učenja je socijalno učenje, odnosno oponašanje kao dio socijalnog učenja. Tako smo krenuli s našim putovanjem, bez velikih planova - igrajući se...

POSTAVILI SMO CILJEVE PUTOVANJU ČIJE JE SREDIŠTE DIJETE:

u interesu je djece povezati vrtić što više s obiteljima i svim društvenim čimbenicima, izaći iz vrtića u "svijet" i "svijet" dovesti u vrtić poticati i njegovati ljubav i pozitivan odnos prema baštini svog kraja - upoznati kulturne i povijesne vrijednosti i bogatstvo kraja u kojem dijete živi poticati upoznavanje prošlosti u sadašnjosti, a za ljepšu budućnost razvijati nacionalni i kulturni identitet djeteta poticati upoznavanje drugih zemalja i rasa razvijati ljubav prema plesu i organiziranom kretanju poticati hotimičnu pažnju i smisao za kolektivni sklad i red

razvijati osnovne i složene motoričke sposobnosti i povećavati funkcionalne i aerobne sposobnosti organizma poticati razvijanje osjećaja za ritam i slobodno izražavanje uz glazbu stvarati trajniji interes za glazbu razvijati estetski osjećaj prema prirodi i okolini poticati stvaralačke sposobnosti u likovnom izražavanju

Put ka ciljevima

Prva dio našeg putovanja je posjet *Gradskom muzeju* gdje su djeca upoznala nošnju Moreške naših starih. Nošnja, dramtizacija i ples s vremenom su doživljavali promjene. Moreška se nekada izvodila u Dalmaciji (Split, Zadar Šibenik) i u drugim zemljama, ali, kako se nije prenosila s koljena na koljeno, gotovo svugdje je zaboravljena osim ponegdje u Španjolskoj i Meksiku. Prema povijesnim zapisima, u dramaturškom i plesnom, s vremenom izmijenjenom obliku, zadržala se jedino u Korčuli, jer su je Korčulani njegovali, živjeli za nju i ona za njih. Djeca je veoma vole, a kroz tjelesne aktivnosti plešu je i djevojčice i dječaci.

Stoga je od općeg kulturnog značaja, i izvan Hrvatske, što se to naslijeđe europske i mediteranske kulture zadržalo u Korčuli. Tako su se djeca u povjesnom kutiću (opremljenom nošnjom Moreške, starim slikama Korčule i drugih zemalja, atlasom svijeta, globusom, fotografijama ljudi različitih rasa, slikama na kojima se pleše Moreška, audio i vedeo zapisima o samom plesu i dr.) i kroz govorne radionice upozнала s povješću korčulanske Moreške i s ljubavnom pričom o Buli, Osmanu i Moru, koja karakterizira ovu vitešku igru.

Djeca su uživala u dramatizaciji i lutkarskoj izvedbi ove priče - djeca su sama izradila lutke i sama izvodila lutkarski prikaz Moreške.

Kroz tjelesne aktivnosti na sportskoj igraonici djeca su postepeno svladala osnovni korak. Kroz zabavu i igru u savladavala su koreografiju uz glazbu koju sam prilagodila njihovu uzrastu te su crtala i slikala Morešku. Ovdje posebno moram naglasiti da je u njihovoj dobi dominantan mehanizam učenja socijalno učenje, odnosno oponašanje. Kroz ove aktivnosti to je posebno došlo do izražaja, jer djeca su oponašala u plesu svoje očeve, djedove (uglavnom svi "batu" Morešku) te su, zapravo, sama stvarala koreografiju.

Moji ured postao je prava radionica. Baka Marija šivala nam je originalnu nošnju - ona je cijeli život posvetila šivanju nošnje za ovaj ples, a djeca su joj pomagala. Tako su se ujedno upozнала sa zanimanjem krojačice za koje možemo kazati da odumire. Roditelji su nam također pomagali u šivanju i sakupljanju materijala za nošnju kao i odgajatelji, kuharice i spremačice,

sve zajedno s djecom. Kulturna društva su nam pomogla u nabavci materijala za nošnju. Naš domar Pero napravio je prave bandire-zastave. Nastupali smo na božićnoj priredbi i priredbi za Dan državnosti, na promociji knjige za djecu u suradnji s Gradskom knjižnicom, snimale su nas češka, francuska i engleska televizija, nastupali smo i na otvaranju Marko Polo festa, i ispred "broda knjižnice".

Glazbenu pratnju izvodili su uživo glazbenici Ranko Ivelja, Željko Lozica i Joško Cebalo. Sve ovo kod djece, je stvaralo jedno vedro raspoloženje, bili su sretni što i njihovi roditelji u svemu sudjeluju.

Najvažnije u svemu je da su djeca dobila potvrdu da su veoma važna svima onima koji se brinu za njih.

MOREŠKA

*Uvod - glazba - Moro, crni kralj,
poteže Bulu - otetu djevojku*

*Bula: Ostav me se . molbe tvoje
neplodne su cić razloga
jer liposti ove moje
voli drugi . ja drugoga.*

*Slatki Osmane, brate mili,
da bi vidio , kako
tužno srce moje cvili
radi tebe, dobro svakol!*

*Moja misal svakolika.
ti si pokoj moj najveći
ti ma utjeha, ti ma dika
u sadašnjoj mojoj nesreći.*

*Mora: Već pristani, o gospoje
tužbe tvoje naricati.*

*Dosta si se istužila,
al na sverhu sad odluči
biti draga moja vila,
buduć da si u mojoj ruci.*

*Nek te dojde sad oteti
tvoj premili, tvoj ljubljeni,
dragi uzrok tvoe pameti
sad iz snažne ruke meni.*

Bula: Da ka sam ti tako mila
jednu milost sad ne stidi.

Moro: Sve što hočeš, draga vilo,
bez obzira zapovidi.

Bula: Kad dostojnu te milosti
ti me moreš učiniti,
da pristanu moe žalosti,
pristani me već ljubiti.

Er mi veću muku daje
Ljubav tvoja men nemila
neg veriga već koja je
ruke moje umorila.

Moro: Pitaj dakle sve što, što hočeš,
još kraljevstvo oca moga,
sve od mene ufat možeš,
draga dušo osieem toga.
Nemoj dakle serce tvoje
tverdo imat meni prema

**ULAZE OBJE VOJSKE STUPAJUĆI U RITMU
GLAZBE I POSTAVLJAJU SE U DVIJE KOLONE.**

Otmanović: Otmanović straha nimal!
(otac Moro)

Osman: Brez poštenja i brez časti
ne uzdaj se u desnicu,
na izdaju htio si ukrasti
mučec moju vjerenicu.

Gdi viteško tvoe poštenje,
gdi hrabrano tvoe junaštvo,
kako opaki imao si smjenje
postaviti je u sužanstvo?

Moro: Ah, ne mogu već trpiti.
Osmanine, smjenje tvoje,
padi dakle...

**SVI UKRŠTAVAJU MAČEVE, BULA PRISTUPA
KRALJEVIMA:**

Bula: Činte veće, da pristanu,
o vitezi vaši rati,
ke mi u sercu čine ranu,
iz očih kerv livati.

**MORO ODVLAČI BULU, OSMAN I MORO
GOVORE RUKUJUĆI SE:**

Osman i Mora: Vilu, ka mi serce steže
u oganj mili plemeniti,
s dobre volje, o viteže,
pripravan sam zadobiti.

SVI UZVIKNU H U R A I
DJEĆA UZ GLAZBU PLEŠU SFIDU, SVAKO ZA SEBE,
CRNA MOROVA VOJSKA OPONAŠA PLES CRNIH
MOREŠKANATA, A OSMANOVA VOJSKA OPONAŠA
PLES CRVENIH MOREŠKANATA KREĆUĆI SE SE PO
KRUGU U DESNO. SLIJEDE UVODNA GLAZBA CRNI
MOREŠKANTI POSTAV-LJAJU SE TAKO DA PRAVE
KRUG LEĐIMA OKRENUTI OD ISTOG, A CRVENI
MOREŠKANTI SE KREĆU U DESNO OKO NJIH
PRIJETEĆI MAČEVIMA (OD KARTONA).
NA UZVIK "PAF" CRNI MOREŠKANTI PADAJU NA
KOLJENA I ODBACUJU MAČEVE. BULA TRČI
PREMA OSMANU KOJI JOJ SKIDA VERIGE (LANCE),
BACA IH PRED KLEČEĆEG MORA GOVOREĆI:

Osman: Izgubio si, izgubio,
Arapine, sve tvoje dike
a sad si se podložio
bit mi sužanj po sve vike.

Bula: Draga dušo, serce moje,
za kim mladost moja vene,
primi za dar vire tvoje,
primi za dar virnu mene.

**OSMAN PODIŽE VEO S LICA BULE I LJUBI JE U
ČELO GOVOREĆI:**

Osman: A ovi celov neka bude
mila utjeha za moe trude.

GLAZBA SVIRA UVOD, PODIŽE SE MOROVA VOJSKA
OBJE VOJSKE S BULOM SVRSTAVAJU SE U DVIJE
KOLONE NA ČELU S BARJAKTARIMA NAPRAVE
NEKOLIKO KRUGOVA STUPAJUĆI, POKLONE SE I
ODLAZE S POZORNICE.